

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (Hermine es. k. főhígn. beteg; kinevezések; primás hg jótékonyága Sümegen; Kazay Gábor 's Orozsy Julianna † hitvesek 50 ezer for. alapítványát tanítószékre Pápan; Eszterházy hg folyvást Regensburgban; budapesti napló: Szokás. Wagner műáros vállalata jeles férfiak arcképeire nézve, Deák F. követjelentése; játékszini krónika, 's a' t. adakozások Hunyady Mátyás szobrára; Szepesmegye (országgyűlési tárgyak előkészítése, papijóságok világiasítása, husárszabás körüli nehézségek, Remete bányaváros örökmegváltási ügye, megyei levelezések, 's a' t.) erdélyi országgyűlés, Farkas Sándor †; vasvári iskolanyitás ügye; Apponyi gr. számtartójának jótékony hagyományai; 's a' t.) Spanyolország (élénk megtámadás a' ministerség ellen a' cortesben; 's a' t.) Anglia (a' porosz király kirándulásai; 's a' t.) Franciaország (Lajos Fülöp nyilatkozata a' követkamrai válaszfóirat elfogadásakor; 's a' t.) Törökország. Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ö. cs. kir. fensége Hermine főhígnő, nádorunk ö fensége leánya f. hó. 1jén eszű hurutlázba esett, mely esakhamar gyulasztó bélyeget öltött epés jelenségek kíséretében. Ma, nyugtalan éj 's a' Jáz növekedése után, köleshimlő alaku bőrtlet (frieseletiger Ausschlag) mutatkozik rajta, minden könnyebbülés nélkül. Bécs, febr. 9kén 1842. Dr. Virer, Dr. Türkheim, Dr. Raimann.

Ö. cs. 's ap. kir. föls. m. e. dec. 20ki határozatánál fogva a' megürült eszéki főpostaigazgatói hivatalra K a y s e r s h e y m b Ferencz temesvári főpostaellenőrt, továbbá kerületi főhadibiztossá Pozsonyba braunthali Braunitzer Ferenczet, az alsó austriai főhadibiztosságnál alkalmazásban volt hadibiztost, méltóztatott legkegy. kinevezni.

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' Mhrmarosban ujan felállítottcsői kam. ügyvéd-hivatalra Losy Imre nádori törvényszéki tollnokot alkalmazá. Szilviny Adalbert fiumei só- és harminczad-felügyelőségi segédjan. 17kén meghalálozott. Bainovics József almás-mezői fők-harminczados brassói főharminczadi irnokká neveztetett ki. — A' vajda-hunyadi kam. igazgatósági tollnok-hivatal Mórítz Károly halála által megürült.

Eszterházy hg egészsége annyira javult Regensburgban, hogy a' vendégfogadóbul sógora palotájába költözhetett; beszélik azonban, hogy gyöngült-sége miatt követi fényes hivataláról lemondani szándékozik, 's egyszersmind rebesgetik, hogy helyét a' londoni udvarnál Schwarzenberg Bódog hg, turini, vagy Colloredo-Vallsee gr., müncheni követ foglalandja el.

Budapesti napló. Igen gyakran halljuk felhozni a' 'szokás't, és ennek ellenében a' 'visszaélést' (abusus). Hol legyen e' kettő közt a' határ? meddig terjedjen a' szokás ereje? e' kérdéseket föloldani talán nem fölsleges. A' szokás eredhet: 1ször a' II: 6. cz. szerint, a' fejedelem privilegiumaiból, de meg kell jegyezni, hogy a' fejedelem a' II: 9. 's 10. cz. szerint, egyesek jogait sértő privilegiumokat nem adhat, annál kevésbbé a' II: 11. cz. szerint olyakat, mellyek az ország törvényét sértenék. Látnivaló in-
nen, hogy a' fejedelem csak a' privilegiumok tárgyaira nézve állíthat fel szokást, de törvényelleni szokást e' részben sem hozhat be. 2ször az ország rendes birái ítélteiből. De ezek által a' II: 6. cz. 11. 12. 13. §a, 's 1618: 14 szerint a' törvényes eljárási rend meg nem másíthatatik, következéleg ezek által sem lehet törvénytörő szokást behozni. 3ször a' prolog: 10. 11. 12. cz. szerint a' nép tetteiből, 's meg kell jegyezni, hogy közigazgatási tárgyak elintézésében törvény gyanánt szolgáló szokást csak a' nép hozhat be, mert a' prolog. 10. cz. szerint: *Consuetudo est jus quoddam moribus illius institutum, qui auctoritate publica legem condere potest, quod pro lege suscipitur, cum deficit lex.* És a' prolog. 12. cz. 2. §a szerint: *Consuetudo inducitur a populo, qui potest legem et consuetudinem generalem inducere.* De maga a' nép sem hozhat be törvényelleni szokást. Verböczy szerint a' későbbi szokás eltörölte ugyan az előbbi törvényt, hanem az 1723: 15 t. cz. 1. §a Verböczynek ezen szabályán már változtatott ezen szavaival: *non obstante antiquo usu, vel privilegio alioquin contra positivas patriae leges subsistere non valente,* az 1791: 12. t. cz. pedig Verböczy érdeklött rendelkezését világosan megszünteté, mert azt mondja, hogy törvényt hozni, magyarázni és eltörölni csak országgyűlésen lehet. Törvényelleni szokás tehát nem érvényes, és illyet maga a' nép sem hozhat, hanem igen is törvényküli szokást, de erre nézve is meg kell jegyezni, hogy a' prolog. 12. cz. 1. §a szerint: minden közönségnek joga van eddigi gyakorlata es szokása ellen statutumokat alkotni és ez által előbbi szokását eltörölni. E' nézetemet rövid vázolatban a' közönség elibe terjesztém, nem azon önhittséggel mintha néhány sorommal a' tárgyat egészen megfejtém, hanem azon reménnyel, hogy felszólalásom más avatottabb egyedeket, e' kérdések bővebb taglalására bírandja. S. A. — 8—10 nap óta szakadatlanul tartó 12—15 foknyi csikorgó hidegünk a' Duna jegét úgy megvastagítá, hogy a' szigetnél 4 lovas terhes kocsik is járhatnak veszély nélkül hátán keresztül. — Országszerte tisztelt Deák Ferenczünk követjelentése nyomtatásban megjelenvén kapton kapva kel, úgy hogy némelly vidékekre százan-ként is vitetik, mi kétségtelenül tanúsítja e' számos hazánkfiaitól forrón ohajtott szerencsés vállalat sikerét. — Szerföltött örvendhetni Wagner József pesti jeles műárosunk azon korszerű vállalatának is, minélfogva ez nemcsak Magyarországszerte, hanem külföldön is tisztelt legjelesb képviselőinknek, minők Deák Ferencz, Klauzál Gábor, Bezeredy István, Pulszky Ferencz, b. Eöt-vös József'sat arcképeit a' kor kívánatához illesztett modorban kiadni nemcsak eltökélte, hanem e' végre Eybl Ferenczet, híres bécsi művészt megnyer-
vén, ez által hű másban azokat nemcsak lerajzoltatta, hanem Deák Ferenczet könyomatban Leykumnál Bécsben már ki is adta. A' munka gyönyörű, szelid férfias, jelentélyes egyszerűségében tünteti elő a' dicső hazafit, úgy hogy a' kedves kép akár emlékül, akár terem — vagy képesarnoki díszül alkalmazható művészeti szempontból is. — Játékszini krónika. Febr. 5kén először 'Sze-gény költő' vigj. 1 felv. Kotzebue után ford. Fekete Soma a' magy. tud. társ. költségin, és 'Ki mer, az nyer' vgj. 2 felv.; Gán, Peleskei notarius' bohózal 4 felv. Gaallól; 7én 'Griseldis' dráma 5 felv.; Skán 'Zsák meglelte foltját' vgj. 3 felv.; és 'Találkozás Tyrolban' tánczj. 1 felv.; 9kén hamvazószerda miatt

zárnap; 10én 'Zampa' dalj. 2 felv. A' mult számunkban közlött játékszini újdonság körülményei némi kis félreértéssel levén kapcsolatban, oda kér-jük azt módosíttatni, hogy Scribe 'Láncz' című európai hírű 5 felvonásos vigjátéka Nagy Ignác és Vajda Péter már elkészült fordítása szerint fog nemzeti szinpadunkon adatni. Kinek juttamára? hihetőleg Megyeriére, kinek az már több hét előtt oda volt a' fordítók által ígérve, ha t. i. ezen ígér-etet a' nemzeti színház igazgatósága helybenhagyandja. Egyébiránt az 'Egy pohár víz' többszöri eljátszatása után is bérszünetre Laborfalvi Róza ju-talmaul adatván, igen jól jövedelmezett, 's így az érintett darabnál még jobb 'Láncz' bizonyosan szinte több színész számára fog adathatni, mert a' közönség mindig nagyobb részvétellel fogja azt kitűnő jelessége miatt látni, és hallani. Hétfőn febr. 14kén Lendvayné assz. javára bérszünettel adatik először, mint jelentők: Még van idő, szinj. 3 felv. A. P. után németből for-dította Fancsy Lajos a' m. t. társ. költségin.

(Hiv. közlemény Mátyás kir. emlék-szobra ügyében.) A' Mátyás-emlék föl-állításával foglalkodó szobrászati egyesület mult 1841. évi mart. 21diki köz-gyűlésének t. n. Pestmegye, mint e' vállalat partfogója elibe terjesztett ké-relme következtében 1) szabad k. Pest város az emlék-szobor helye kijelölésére fölszólíttatván; 2) a' tisztelt megye a' végett, hogy a' vállalat tech-nikai részének eddig mennyire haladta megsejtelésére kebléből küldöttséget nevezni méltóztatnék, megkérve: az egyesületi választmány sz. k. Pest vá-ros választott polgárságának jegyzőkönyvét addig is, míg e' részben a' tisztelt város tanácsa által hivatalosan értesítették, — valamint a' tisztelt megye küldöttségének mult 1832. évi nov. 27kén tartott közgyűlésekor fel-olvasott hivatalos jelentését is szükségesnek látta az eredmény köztudomás-ra-jutása végett nyilvánosan közleni: I. 1841. évi majus hó 22kén tar-tott (Pest városi) választott polgárság gyűlése jegyzőkönyvének kivonata: „T. n. Pestmegye közönsége a' végett teszen megkeresést, hogy hazánk ér-demteljes királya Hunyady Mátyásnak felállítandó emlékre e' városban czél-irányos hely jelöltessék ki. Végzés. A' kérdéses emlék-felállításra nézve ezen választó polgárság is osztozik t. ns Pestmegye véleményében, 's e' czélra köv. tereket hoz javaslatba: az ó városban a' városház terét azon okbul, mivel történetileg juttva van, hogy boldog emlékeztető Mátyás király laká-sát Pesten, és pedig az ó városban tartotta; innen intéztettek tehát, böles kir. rendeletei az egész országba, minek emlékeztetőül valamely hely az ó városban megfelelné; továbbá a' városi színházterét; vagy ha a' fölállítandó em-lék nagyszerű leend, az új piacon a' Leopold-városban; végre: minthogy a' Servita szerzetesek kertjének lebontatása az ó városban terveztetik, ezen új tér talán legjobban megfelelné, mivel az emlék részint a' nagyszerű kato-nai épület előtt hatólag szembetűnnék, részint pedig, mivel az új izlésben felépült vármegyeház közelében lenne.“ Kiadta Ságody Sándor m. k. sz. kir. Pest város választó polgárságának hites jegyzője. II. „Alulírtak a' Mátyás király emléke fölállításával foglalkodó társaság által megbízott választmány részéről előterjesztett kérelem következtében f. évi 2921k szám alatt kelt ha-tározat által a' végre levén kiküldve: tekintenők meg, mennyire haladt le-gyen munkában az emlék fölállítására megbízott művész Ferencz István ur? — E' megbízatásunkban eljárandók, elmentünk nevezett művész urnak Bu-dán fölállított műtermébe, és ott tapasztaltuk: 1) hogy a' fölállítandó emlék két ölnél magasb mintában a' műteremben készen, és közszemléletre van kitéve. E' minta pedig, jelesül a' lovagszobor gypszből, bronzszal bevonva, — a' talapzat (pedestal) festett fából, 's az ezen alkalmazott domború faragvá-nyok (reliefek) gypszből készítették. Láttuk továbbá 2) mikint e' fölött az emlék talapzatának két oldaláni domború faragványai — egyik 20, másik 18 ábrázolattal — gypszből már egész nagyságban művészileg kivive készen áll-nak. Tapasztaltuk ezután 3) hogy az emlék másik két oldaláni domború farag-ványoknak a' választmány kívánata szerinti kidolgozásával művész Ferencz István ur épen jelenleg foglalkodik, és szándéka e' részben a' művészi csar-nokba (sanctuarium) vezető ajtó mellett egy felől a' férfui éreynességet, más-felől a' tudományosságot ábrázolni; az átellenbeni oldalon Mátyásnak költő-ileg kiszámított apotheosisát alkalmazandván; 4) szer készen áll Mátyásnak a' művészi csarnokba helyezendő mellszobra fehér márványból meglepő tökélyel faragva; 5) ször a' talapzat-hoz kivántató gránitkövekből már számos nagy da-rab megszerezve, 's ezekből néhány a' műteremben dolgozó kezek alatt van. Végre kötelességünknek tartjuk megemlíteni: mikép az emlék kinyomatott min-tájának közretétele alkalmával az ellen tett számos gáncsoló kifogást az em-lített műteremben látható 's fentebb elősorolt műdarabok szemlélésekor a' ki-vitelben örömlen teljesen megczáfoltaknak találtuk. Miről is ezennel tesz-szük jelentésünket. Pesten oct. 12. 1841. Dubraviczky Simon t. n. Pestme-gye első alispánja. m. k. Szentkirályi Móríczy m. k. másod alispán, Ilkey Sánd. kiküldött tbir., Sztrokay Antal m. k. kiküldött tb. Zlinszky János m. k. főszbiró Bel-lágh Ant. mk. esk. Bereczky Ant. t. alügyész. Feljegyzette Balla Endre m. k. kül-döttségi jegyző.“ Felolvasott t. n. Pestmegyének 1841. évi nov. 27én Pesten tartott közgyűlésében. III. Az egyesületi választmány azon t. cz. honfiai és honleányok nagyobb részétől, kiket e' vállalat létesítése tekintetéből aláírás

ivek elfogadására 's pénzügyítésre megkért volt, többszöri fölszólítás után is választ nem nyervén, miután e' késelem okának] azt hiszi lenni: hogy az iverk rendeltetési helyeikre nem jutottak: midőn azokat, kik iverket már beküldötték, neveik 's a' beküldött öszveg alább köv. kinyomatásával köszönetének nyilvánítása mellett megnyugtanni kötelességének tartja; azoknak neveiket, kikhez részint postán, részint magány alkalommal iverket küldött, de tölök ez ideig értesítést nem vön, egyszersmind olly keréssel teszi közzé; hogy egyesületi elnök Fáy And. bíró urat, e' részben folyó évi február hó 20ig, midőn ez évi nagy gyűlést tartandja, tudósítani méltóztatnának. Mátyás király emlékezobrára 1842. évi jan. 24ig Pesten az egyesület pénztárába befizetett ajánlatok. Beküldők nevei: Ágoston Jós. tb. Borsodbul 33 fr., Andrassy György gr. 30 fr., Asbóth Móricz főszbiró Krassóban 28 fr. 20 kr., Bathyány Fülöp herceg 200 fr. Bécsben dolgozó négy magyar szabó legény 2 fr. 28 kr., Borbély Sámuel tb. Hevesből 256 fr. 5 kr., Bencsik Sándor ügyvéd Kecskeméten 4 fr. 40 kr., Bárány Ágoston tb. Torontából 387 fr., Bárczay Dániel tb. Abaujból 10 fr., Bodó László tb. Biharból 12 fr. Bártfay Lászl. Pesten 20 fr., Bitnicz Laj. prof. 1 ar. 3 fr., Bethlen Fer. gr. Erdélyb. 100 fr., Borsiczky Ist. tb. Trencsényből 136 fr. 50 kr., Bitnicz Laj. 4 fr., Bethlen Gáb. gr. 40 fr. Bartakovich Ágost. tb., 35 fr., Buday Ist. Beregből 54 fr., Bezeredy Ist. tb. Tolnából 54 fr., Brúnke Jós. tb., 46 fr., Benyovszky Zsigm. gr. 36 fr. Bazin város tanácsa 10 fr., Berényi Ferencz gr. 25 fr. 40 kr., Bésán János és Mihály báró 20 fr., Bethlen Leopoldné grófnő Erdélyből 35 fr., Bittner Imre orvostanár Aradból 70 fr., Bernáth András tb. Hevesből 57 f., Bolyai Farkas prof. Erdélyből 28 fr., Beöthy Ödön Biharból 28 fr., Brassay Sámuel prof. Erdélyből 100 fr., Bohus János táblabíró Aradon ajánlott 40 forintot, Csathó Dániel szoboszlai lelkész 18 fr. 20 kr., Csernovich János tb. Aradból 110 fr., Dobosi Lajos főpénztárnok Csongrádból 80 fr. 48 kr., Dömötör Gábor Nagy-Körösön 19 fr., Darvay Bálint tb. Máramarosból 3 fr., Dercsényi János báró 40 fr., Dessewffy József gróf 25 fr., Elek Mihály tb. Szabolcsból 125 fr. 34 kr., Eszterházy Pál herceg 200 fr., Egressy szül. Halász Amália (ezen iven fizetetlen még 3 arany 2 forint) 5 arany 7 fr. 30 kr., Földváry Mihály tb. Pest megyéből 292 fr. 44 kr., Fülep József tb. 178 fr., Fábrián Gábor tb. Aradból 35 fr. 40 kr., Fagyas Pál tb. 46 fr. Fodroczy György Körös megyei főszbiró 23 fr. 14 kr., Fejes János ügyvéd 4 fr., Fáy András tb. 25 fr., Forray szül. Brunsvik Julianna grófnő 265 fr., Fejérváry Miklós tb. 68 fr. 20 kr., Fáy András által több ifju 18 fr., Fabriczy Sámuel 5 fr., 26 kr., Fazekas András Jász-Kun kerületi kapitány 262 fr., Faller Miklós tb. 's ügyvéd 9 fr. 4 kr., Fischer Móricz tatai izraelita 2 arany. Fogarassy János táblab. 5 fr., Grabovszky család 10 fr., Gosztonyi Miklós kir. tan. 20 fr., Greguska István nyitrai kanonok 15 fr., Gollner b. ezred hadfogadó korm. 10 fr. 46 kr., Geneszy Farkas tb. Krasznából 30 fr., Gorove-Rácz Mária asszony 21 fr., 30 kr., Gosdu Manó ügyvéd Pesten 27 fr., Ghyczy Kálmán főjegyző Kom. 40 fr., Gál József tb. Temesből 121 fr., Gyárfás Pál k. k. halasi lelkész 2 fr., Gégő Elek szerzetes Vasból 65 fr. 24 kr., Girk György kanonok Kalocsán 82 fr., Gál József kanonok Fejérváron 16 fr., Huszár József alispán Eszter. 36 fr., (Vég. köv.)

Kopácsy József hprimás a' sümegi kórházat 2682 váltó frral fölségíteni 's egy a' kórház mellett álló épülettel, mit különösen e' czélra vásárolt, bővíteni, a' sümegi rabokat vigasztaló káplán fizetésit pedig évenként 150 váltó forinttal szaporítani megkeskedvén, annál mélyebb hálájára érdemesült Sümegnek, mivel mult évben 10 ezer forintnál nagyobb öszeggel segíté elő e' város jólétét. —

Lőcsén. jan. 29kén. Szepesmegye január 18dik 's köv. napjain tartott közgyűlésének fontosabb eredményei ezek: 1) Megújítatik a' határozat, hogy közgyűlést összehívó körlevelekben a' felvétetendő fontosabb tárgyak említésenek meg olly hozzáadással, hogy az alispán a' gyűlés első napján minden felvétetendő tárgy lajstromát a' Rdek elibe fogja terjesztetni, nehogy a' fontosabbak a' gyűlés utolsó napjaira maradjanak. 2) Azon indítvány, hogy minden közgyűlésben a' jövőnek határnapja előre tűzessék ki, úgy szünte azon másik is, hogy közgyűléskor a' tisztviselők az előfogatokról mondjanak le, — a' többség által nem pártoltatott. 3) Az országgyűlési tárgyak előkészítésére választmány küldetik ki, olly móddal, hogy abban megyebeli minden nemes is jelen lehessen, sőt vitatáskor belé is szólhasson, de ne szavazhasson. 4) Az első alispán indítványára, főispán ő mlgá, eltelve már az utolsó tisztválasztás óta a' három év, meg fog kéretni tisztválasztás-tartás végett. 5) Gróf Csáky Sándor zárgondviselője, 's néhai gr. Csáky Emánuel örökösei, előintést intéznek az elsőbbségi joggal bíró családtagok ellen a' káposztalvai uradalomra nézve, melyet hg Coburg-Gotha Ferdinánd ő magasságának egy millió váltó forintért örök áron eladnak. 6) A' esanádi levél a' mézarszéki jog eltörlése dolgában az országgyűlési tárgyakat kezelendő választmányra utasított, kimondatván mindazáltal előre azon elv, hogy olly jogok, bár eltörlötésük hasznosnak találhatnák, kárpótás nélkül mégsem törölthetnek el. 7) A' borsodi levél iránt Szepesmegye azt tartja, hogy a' pápi jószágok nem foglaltathatnak el, de a' mennyiben az a' népevelést illeti, ennek tárgyalatása még is a' fennevezett választmányra utasított. 8) A' husárszabás körüli nehézségek elhárítására véleményadás végett kiküldött választmány tudósítása következtében, a' Rdek abban állapodtak meg, hogy nem a' helyeket, hanem a' hús minemiségét szükség osztályozni olly móddal, hogy a' középszerü marhahús árán feljebb egy krajczárral mérassék a' kitünő minőségű jobb hús, de csak arra rendelt biztosnak minden darab márhától különadandó engedelmellett. Minélfogva a' marhahús ára mostanra ugyan 8, és illettőleg 9 krajczárra, martius 15ő napjától kezdve pedig 9, és illettőleg 10 kr-ra emeltetett. 9) Másod-alispán ur, mint a' mult fenyítő törvényszék elnöke, előhozá, mikép azon törvényszék czélszerűnek tartaná azt elhatározni, hogy a' testi büntetések ne az utczán, mint eddig, hanem a' megyeház belső udvarában hajtathatnának végre. Végzéssé lön, hogy magának a' törvényszéknek joga, egyes esetekben ezt vagy amazt, mint könnyebb vagy súlyosb büntetést, elhatározni. 10) Remete bányavárosnak örök megváltási szerződését a' nm. h. tanács azon hozzáadással küldötté vissza, hogy azt ő felsége helyben nem hagyta, mind azért, mivel azon irományok, melyekből kiviláglanék, hogy azon szerződés által az adózási fundus esorbulást nem szenvedett, föl nem terjesztettek, mind pedig azért, mivel a' szerződésben a' kir. haszonvételek is (Regalia) foglaltatnak, melyek megvételére a' nemtelen község törvény szerint nem képes. 11) A' mult közgyűlésből a' mostanira elhalasztott ama kérdés: vajjon a' törvényszék azon jogát, mely szerint mezei rendőrségi vétségekben testi büntetést is ítéltet, a' szolgabírákra átruházhatni-é, vagy sem? hosszú és érdekes vita után a' g a d ó l a g döntetett el. 12) Egy Lőcsén lakos, nemesi fekvő jószággal nem bíró, megyebeli nemesnek hátramaradt ingó javai összeírásába avatkozni kívánt a' löcei városi tanács,

sőt szállása kulcsát is elfoglalta azon ürügy alatt, hogy valószínűleg eső-dület fog kiütni, az ollyatén nemesek esődületi perci pedig az 1840: 22. t. cz. szerint a' városi tanács előtt folynak. De a' megye azon okból, hogy csak összeírás után világolhatik ki a' esődület szükséges vagy szükségtelen léte, hogy a' kérdéses egyednek városi fekvő javai nem voltak, az ingók pedig a' megyei hatóság alá tartoznak, a' városi tanács befolyását elmellőzte. 13) A' külföldi vasbevitelének megengedhetésére nézve a' nm. h. tanács sürgetvén e' megye' véleménye felküldetését, e' tárgy külön választmányra utasított, mely a' megyebeli vashámorok tulajdonosait kihallgatandja. 14) Fejér és Tolnamegyék körlevelei következtében, az erdélyi hatóságok fel fognak szólíttatni a' magyarországhoz kapcsoltatás sürgetésére. 15) Temesmegye felszólítása a' katonai kihágások iránt buzgón pártoltatott; annyiban, hogy ő felsége kéressék elégtételt végett és a' jövő országgyűlésen az iránt előleg sürgettessék egy czélszerű törvény alkotása; azon záradék mindazáltal, hogy addig, míg ez nem hozatik, az adó ajánlása tagadtassék meg, helyeslésre nem talált. 16) A' táblabírák és tisztviselők magy ar ul fognak esküdni ezentul. 17) Az illető választmány azt javasolja, hogy Kolbach helységben, — Szepes-Váralja szomszédságában, — egy század lovas katonaság számára laktanya építtessék; mit a' Rdek helyben is hagytak. 18) Beregmegye levele a' magyar vándorkönyvekre nézve hó pártolásra talált. 19) Gr. Csáky Károly mint földesur és Müllenbach községe között kötött urbéri örök megváltási szerződés, legfelsőbb jóváhagyás végett a' m. kir. h. tan. elibe terjesztetik. 20) Nemes Trencsény vármegye felszólítására, Cs. tábornok ellen elégtétel kéretik ő felségétől azért, hogy az említett megyéhez intézett német választmányban, azt arra szólíttatja fel, hogy ezentul ne magyarul, hanem németül, vagy tótul írjon. 21) Bereggye indítványa a' hónapok neveire nézve nem pártoltaték. 22) Pestmegye felszólítására a' szolgabírák segedelmet fognak gyűjteni a' pesti ref. főiskola számára. 23) Ugyancsak Pestmegye kérése a' dunabálpárti vasút jóváhagyása iránt különös felírás által fog ajánlatni. 24) Bártfa városa tudósítja a' megyét, hogy a' Hrabovszkyféle alapítványt tárgyzó per, az ottani ágostai hitvallású község ellen, barátságos egyezés által befejeztetett, 's mint-hogy arról több törvényezikben vagyon említés, annak kiezzikelyeztetését eszközöltetni kéri. 25) Első alispán jelentést tett a' löcei és bányai járásbeli vármok megvizsgálásáról, mely szerint a' remetei vámot ideiglen, míg t. i. a' megye által ottan építendő ut elkészülend, a' szomolnokit és markusfalvait a' hozzájuk tartozó terhek viselése mellett mindenkorra, a' löceit pedig tetemes megszorításokkal megerősítette, a' Szepes-Váraljai ellenben egészen eltörlötte. A' szomolnoki vám nem privilegiumon, hanem csak dicasterialis parancsolon és időmuláson (praescriptión) alapulván, a' Rdek ovást tettek és a' jegyzőkönyvek iktattak az iránt, hogy a' régebbi parancsolatokban (1732. és 1757.) felállított azon elvet, miszerint a' kir. fiskus uradalomban privilegium nélkül is vámok állíthatatnának fel, törvényesnek nem ismérheték el. Ennek folytában a' Rende-hozzáfogtak a' vámjegyzék kidolgozásához, és azt minden egyéb megyebeli vámkra egyformán határozván, egyedül a' szomolnoki vámkra nézve, a' hozzá kapcsolott terhes kötelesség nagyságára tekintőleg, kétszerezették azt, de olly hozzáadás-sal, hogy ámbár a' szomolnoki uradalom keblében négy helyütt létezék vám, a' utas mindazáltal, valamint eddig, úgy ezentul is, csak egy helyütt tartozzék fizetni, és ha már egyszer fizetett, a' többi vámmal fizetéstől ment legyen. Ak gyűlés mindössze 4 napig tartott. F. S.

Pozsony. Mult hó 15ikén Krumbholtz Sámuel Apponyi gr. számtartója jobblétre szenderült, hátrahagyván 115 ezer pfo frrt, miből végintézetében nemes cölökrá köv. ajánlatokat tön ezüst pénzben u. m. 1) Pozsony megye dolgoztató házára 200 ft.; 2) Pozs. megye kórházára 200 ft.; 3) Pozsony vsa tanácsának 50 fr.; 4) Pozsony vsa sz. Márton templomára 50 ft.; 5) Az irgalmas szerzetesek pozs. kórházára 400 fr.; 6) A' kapuczinusok 's barátok klastromára 200 fr.; 7) Az Erzsébet-irgalmas szüzek klastromának betegápolásra 100 ft.; 8) A' boldogasszony- (Notredame) 's Orsolya-szüzek klastromának lyányiskolára 200 ft.; 9) A' polgári kórházra 100 fr.; 10) A' városi kórházra 400 fr.; 11) Sz. Miklós templomára 200 fr.; 12) A' pozsonyi árvák 's kisedovó-intézetnek 400 fr.; 13) A' pozs. siket-némák 's vakok-intézetére 400 fr.; 14) A' pozs. ev. templomra 500 fr.; 15) A' pozs. ev. kórházra 500 fr.; 16) A' pozs. ev. lelkészek 's tanítók özvegyeik pénzalapja nevelésére 1000 fr.; 17) A' pozs. ev. agglelkészek 's tanítóknak 1000 fr.; 18) A' pozs. művészeti 's nyelvtanítói egyesületnek nyugpénzalapra 200 ft.; 19) A' pozs. ápoló intézetnek az utczai koldusok megszüntetésére 200 ft.; 20) Bártfa városa tanácsának 200 fr.; 21) A' bártfai kath. templomra 100 fr.; 22) Az ottani barátoknak 100 fr.; 23) A' német ev. templomra 1000 fr.; 24) A' tót ev. templomra 500 fr.; 25) A' lelkészek 's tanítók özvegyeiknek 2 ezer fr.; 26) Ev. aggtanítóknak 1000 fr.; 27) A' kisedovó intézetnek 4 ezer fr.; 28) Az ev. anyaiskola 's eperjesi tanítók nyugpénzalapja öregbítésére 1000 fr.; 29) A' tanulóintézetre ugyanott 500 fr.; 30) Lengyel helység (Tolnamegyében) kath. templomára 200 fr.; 31) Misérd helység (Mischdorf) ev. templomára 200 fr.; 32) A' nuszdorfi ev. templomra 400 fr.; 33) A' magyar akademiának 400 fr.; 34) A' magy. gazdasági egyesületnek 200 fr.; 35) Sándor 2dik számú gy. ezred nevelőházának 400 fr.; 36) A' bártfai katona-nevelőháznak 500 fr.; 37) Két P. és B. nevű árvának Bécsben 2 ezer frrt. Az előszámlált kegyes hagyományokon kívül még néhány jó barátjának 27 különrészben hagyott 20 ezer frrt; általános örököseivé pedig — magzatja nem levén — 4 testvérít tette.

Veszprém febr. 6án. Mult hó 25én temettük el Tót-Vázsonyban tek. siskei Oroszi Juliánna asszonyságot Kazay Gábor táblabíró és segédgondnok úr özvegyét, illő ünnepélyes szertartással, ki férjestül vallásos tiszta erkölccsel diszeskedvén, mindketten a' jólétőség életfájáról is tápláló gyümölcsöket osztogattak, 's ámbár magtalanul haltak ki, mégis örök emléket, számtalan és újra ifjuló hálás magzatot hagytak magok után a' pápai ref. iskola növendékeiben, mely iskola részire kizárólag öszvesen 50 ezer vforintot két oktatószékre alapítván, ennek biztosításául azon ötven ezer vforintrul szóló 's igen bátoraságos helyen levő activ két adóslevelet a' tisztelt özvegyasszonyság még éltében tavai a' pápai ref. főiskola előjáróinak voltaképen által is adta, 's végrendelete szavai szerint ezen alapítványt valódilag végre is hajtotta. Áldás, a' késő maradéknak is áldása, az emberiség ezen példás kés jöltevőinek egy sirban nyugvó poraira! Vasvár: Miről a' t. közönséget szeplőtlen igazsággal értesíteni kívántam, az a' Jelenkor 88dik és az Egyházi tudósítások 20ik számában, e' czim alatt „Vasváriban iskolanyitás“ közöltetett már. Nem idézném én a' t. közönség figyelmét az érintett hírlapi számokra vissza; ha nem tudnám, hogy

azon tudat gyeln az it igazi maib ló gr hane 140 ben f elő 6 tából szu é a' va ezer sen zanki ve tö „A' nagy (részen vasvá könyv egy k áldoz ri sze Boldo 10 p nyek rint a rokon szegé Márto biztos azon leérke gyalat tüzé a bevég némel kérelm emelté bikét rolhas Károly leik ki gyako vizsgá RR. el közira láthatá nyomá mányl ellené ország nélkül sités u tosság irassan adatott alá vét más na resztül tömve ben. A főpont 31. t. c. cikkb nálatát ket, pl. a' főha azért, kezni, ezikke vényez jeszten tendik. lemség polezra ban ad a' néze taini ne taira, a

azon közlésben némi hibás adatok, a lelkes alapítóknak (kik bal kezökkel tudatni sem akarák, mi dicsőt tettek ez érdemben jobbakkal) sérelmével a figyelmes olvasó közönségnél méltán botránnyat szülhetének: mi okból tudván, hogy az írás hosszu, vagy öröklételet él, a közhitel fentartásáért sietek hiven megigazítani a hibás adatokat: a Jelenkor és Egyházi Tudósítások fenirt számaiban megnevezett t. és ft. szombathelyi káptalan, és m. tolnai Festetics László gr. uraságok részéről a' vasvári iskolaház építésére öszvesen nem 3,300 hanem 33 ezer faltéglá, 9,200 egyenes 's elegendő görbe cserép-zsindely — 140 pozs. mérő mész — és 5000 váltó forint ajándékozott. Nem különben főtszít. Varga János győri székes-egyházi kanonok, ki 1765dik év büjt-elő 6kán Vasváriban született, ezen közérdekű czélra először nemes jószántából 500, utóbb bizodalmas folyamodásunkra a' tervbe vett 15½ öl hosszú és 4 öl széles épület tökéletesítésére, már előbb általa kitűzött 's jelenleg a' vasvári házi szegények 's tanuló ifjuság részére, nagylelkűleg örökölt 10 ezer p. forintból álló tőkének kamatjából ajánlott 's rendelt 550 v. ftot, összesen 1050 for. v. — A' plébániabeliek pedig mindennemű kézi munkán felül házankint egy tallérjával adtak 365 v. ftot. és a' megnevezett mennyiségből jöve tőkélyre az igen csinos, 's mindenkép czélszerű intézet ezen felirással: „A' hit és hon javára serdülőök kiképezésére. 1844.“ Hála e' nagylelkű alapítóknak!! Ft. Varga János ur 10 ezer p. forintos alapítványának (részint 6 pcentre, részint 5 forintjával levén tőkésítve) kamatja évenként teszen 540 p. ftot; melly summát ő imigy rendezé el: 200 pengő évenként a' vasvári házi szegények közt, 190 pgő fr. a' szegényebb sorsu tanulókat kftot könyvekre, ruházatra 's egyéb szükségésekre leend felosztandó; 100 p. ftot egy közel rokona ágából származott öcésének, jelenleg szombathelyi megyei áldozópapnak rendelete évenként addig, míg három éves leend, utóbb a' vasvári szegények részire esendőt, 20 p. forintot érette évnegyedes kántorokban a' Boldogasszony templomában elszolgálendő misékre, 20 p. ftot a' mesternek és 10 p. ftot a' tanítói segédnek rendelete. A' nevezett jótékony segélyt a' szegények és tanulók közül kik érdemelhetik, a' lelkes alapító bölcs rendelete szerint a' helybeli helyettes lelkész, gazdasági tiszt, két eskütt, előljáró és ketten rokonai közül fogják lelkiismeretes megítélni. Hála és köszönet a' vasvári szegény lakosok és tanuló ifjuság nevében e' lelkes alapítóknak!! Benkes Márton, helyettes lelkész Vasváriban.

(Erdélyi országgyűlés.) A' január 24kei országos ülésben a' rendszeres biztosság tagjai kihirdetése után Alsó-Fejér követe indítványára megújított azon már tett határozat, miszerint a' választottak, mielőtt a' czikk megerősítése leérkezne is, kezdjenek annyi részben munkálni, hogy a' kiszemelést utján tárgyalandókat kiszemelvén, értesítsék azokról a' RRket. Ezután az elnök napirendre tűzé a' magyar nyelvet, de addig is, míg az iránt a' RR. előleges tanácskozásokat bevégezndik, a' jelen ülésen, mellyre a' RR. már felgyültek, felolvastatni javasla némelly kihirdetés végett beadott nemesítő és kiváltsági leveleket 's azokat kísérő kérelmeket, u. m. Szamosújvár kérelmét, melly szerint a' sz. kir. városok sorába emeltetéséről kelt kiváltságát úgy kéré kihirdettetni, hogy kiváltsági jogai legszeb-bikét — az országgyűlésen megjelenhetést — még ezen hongyülés alatt gyakorolhassa; továbbá brennerbergi Brenner Sámuel, Hüve Ferencz és József, Czák Károly, Stock Fridrik, Kraeutner Dávid és Dániel Mihály kérelmeik, nemesítőleveleik kihirdetése iránt. A' RR. ezen kérelmeket 's okleveleket mult országgyűlési gyakorlatuk nyomán átadni határozták a' bíráló biztosságnak, melly azokat megvizsgálván, 's lehető észrevételeivel kísérvén, véleményével együtt terjeszse a' RR. elibe. Ez uton alkalom fog majd nyilni a' közügyigazgatónak is, ki e' leveleket közíratra adadni, 's így észrevételei megtehetése végett közölni kerte, azok megláthatására. — Végre kövárvidéki követ Katona Miklós indítványozá utasítása nyomán, hogy mivel kir. táblai elnök Dániel Elek e' hivatalra kinevező kir. adománylevelét 's a' letett esküformát mindeddig beadni a' RR. határozata 's öngérete ellenére elmulasztotta, határnap-tűzés mellett szoríttassék beadására. A' RR. az országos elnököt kérték meg, hogy a' czimzett kir. táblai elnököt ezek haladék nélküli beadására szólítsa fel. A' jan. 27ei országosülésben jegyzőkönyv-hitelesítés után b. Kemény Dienes indítványára határozott, hogy a' rendszeres biztosság tagjai ne a' nyert szózatok száma, hanem osztályok (categoriák) szerint irassanak jegyzőkönyvbe 's törvényczikkbe. — Ezután felolvastatott 's közíratra adatott a' hódolati törvényczikk tárgyában felterjesztendő felirat. Végre tárgyalás alá vétetett a' magyar nyelv ügye, de az idő eltelte miatt a' tanácskozások folytatása más napra haladt. A' magyar nyelv ügyébeni tanácskozás négy ülésen folyt keresztül, jan. 27, 28, 29 és 31kén. Mind az országgyűlési padok, mind karzatok tömve voltak, 's ez mutatá a' részvét nagyságát, különösen az első és utolsó ülésben. A' tárgyalás részleteire visszatérünk, most hely szűkéből csak a' határozat főpontjait érintjük. A' RR. egyes akarattal meghatározták, hogy ámbár az 1791: 31. t. cz. által nincsenek megkötve, mikép a' magyar nyelv használatára törvényczikkbe írás nélkül is visszatérhessenek, úgy, mint eltértek a' magyar nyelv használatától a' latinra, de mivel az idézett czikk csakugyan tesz némelly megkötéseket, pl. az udvari, kamarai expeditiókban, főkörmányi jegyzőkönyvek vitelében, a' főhadvezérséggel 's a' hazán kívül viendő levelezésekben: mind ezen okból, mind azért, mivel épen ezen meg nem kötésnél fogva joguk van tetszésök szerint rendelkezni, mind végre azért, hogy a' magyar nyelv iránti kívánataikat az 1791: 31. t. czikken tul is, hová t. i. a' nemzetiség érdeke kívánta, kiterjeszthessék, ez által törvényczikket fognak ez ügyben hozni, 's azt ő felsége kir. megerősítése alá felterjeszteni. Továbbá azt is, hogy az e' tárgyi törvényczikk latin nyelven szerkesztendik. A' törvényczikkben kimondatik, hogy a' magyar nyelv Erdély n. fejdelemségre nézve a' nemzetiség érdekének megfelelő közigazgatási (diplomatikai) polezra emeltetik. A' törvényczikk egyes pontjait hely szűke miatt jövő számunkban adandjuk; most csak azon főpontot emeljük ki, mi körül egyedül divergáltak a' nézetek, t. i. hogy a' szász nemzet maga keblebeli ügyeit magyar nyelven folytatni nem köteleztetik, de az ő felségéhez és a' kir. főkörmányhoz intézendő felirataira, az 1791: 33. t. czikken alapuló status-quo gyakorlatában továbbra is meg-

hagyatik: joga lesz t. i. azokat tetszése szerint akár magyar, akár latin, de csak e' két nyelven folytatni. E' nagy többséggel hozott határozat ellen 20 szász követet — azaz a' szászvárosiakon kívül a' több szász törvényhatóság követei — ovást jelentett, fentartván jogukat, külön nézetöket mind jegyzőkönyvbe iratni, mind a' felirathoz csatolni. E' tárgy bevégeztével felolvastatott a' rendszeres biztosságok ügyében egyik ítélmester által szerkesztett felirat- és czikk-javaslat, 's közíratra adatott. (Erd. Hir.)

Bölöni Farkas Sándor erdélyi kormányzszéki fogalmazó, a' m. t. társ. levelező tagja f. hó 2án esti 8 órak. közhasznu beces életét tudóvész következtében bevégezte. A' néhai „éjszakamerikai utazás“ czimű beces munkájaért 1835ben a' m. t. társaságtól 200 darab arany jutalmat nyervén, ezt alapítványképen visszaajándékozta. Erdély történeteit tárgyazó nagy becsű munkáját kézírásban hagyta hátra. A' kolozsvári casino es fegyveriskola alapítására gyakorlott nagy befolyása isméretes, mi országszerte kihatott. Az unitarius statusnak, mellynek buzgó hive volt, főkép az Augustinovic-ala-pítvány körüli sikeres fáradozásival új életet ígérő hasznot tett; végrendeletében könyveit és pénzét a' kolozsvári unitar. főiskolának hagyta. A' néhai érdemteljes férfiú halálát mindenek, kik ismerték, méltán fájlatják. E. H.

Spanyolország.

(Uj papi törvényjavaslat.) Madridi újabb hírek szerint a' kormány törvényjavaslatot terjesztett a' cortes elibe, melly tényleg határozandja meg a' spanyol egyház teljes függetlenségét 's elválását a' római szentszéktől. A' törvény komoly vallási háborút szülhet, miután következtében az ország primása, különben szabadelmű férfi, hivataláról lemondott. Ki a' vakbuzgó spanyol nemzet jellemét ismeri, az e' baljóslatot nem fogja tulságosnak mondani. —

(Élénk megtámadás a' ministerség ellen a' cortesben.) Jan. fogytán még folyvást szokatlan nagy hideg uralkodott Spanyolországban, 's ez még az 1829 kit is meghaladja. Kereskedés és földművelés igen sok kárt szenvednek ez által, 's több vidéken az olajfák mind elfagytak. Annál tüzesebbek azonban az emberek fejei. Marliani, ki a' tanácsban olly hevesül buzgott Franciaország és Lajos Fülöp ellen, ugyanazon híres férfi, ki 1838ban Zea Bermudez kíséretében az éjszaki udvarokat járta be, hogy közelebb hozhassa azokat ismét Spanyolországhoz, 's ki utóbb Zeát, azon alkudozások titkainak fel-födözése által elárulta. Ezen Marlianit utóbb a' föllengösdiéki parisi spanyol főconsullá tették; Lajos Fülöp mindazáltal nem akarta őt elfogadni 's épen ez okból iparkodik most Marliani Franciaországot minden áron gyűlöletessé tenni hazájában. A' követkamrában félelmes ellenzék támadá meg a' ministerséget. De la S Navas gróf és Munoz Benno nyiták meg az ostromot, melly igen kemény volt, 's legelősb személyeskedésektől áradozott. Jelenleg három párt törekszik ministerségre, 's ezek mind egyesültek a' főállók kormány megbuktatására, hogy azután majd egymás közt hasonló csatát vihassanak. Mindenek fölött a' pénzügyministerség után sovárganak e' honfiak, melly mindig legtöbb bajjal szokott járni, esakhogy aztán mindenkor ha nem csorran legalább mégis cseppen valami. Olozaga, a' volt követ, szeretne ugyan minster lenni, de a' cortes nem igen szívelheti őt. A' föllengösdi lapok heves ellenzést nyitottak a' kormány ellen, 's így a' ministerség mostani helyzetét minden esetre igen kétesnek mondhatni. —

Anglia.

(A' porosz király kirándulásai. Morpeth Dublinban megbukik. Elegy.) London, jan. 29kén: „A' porosz király Windsorból majd mindennap Londonba rándul a' vasuton, 's folyvást nagy gyönyörrel szemlélteti az ottani ritkaságokat. 2án Peelhez ment, miután előbb a' ritka vadállatok tárát szemlélte meg; a' minsterelnök igen örvendett, hogy azok után rögtön ő részesült a' magos megtiszteltetésben. Reggelire számos politikai és művészeti nevezetességet hívott meg egyszersmind Peel, kikkel a' király találkozni kívánt. Peellel és hitvesével nagy szíveség jelei közt mulatott a' koronás vendég, 's az utóbbit karon fogva vezette az asztalhoz. Onnan a' régi kir. palota megtekintésire indult a' király, 's útközben mindenütt legszívesb örömjellekkel tisztelte őt meg az angol nép. A' jan. 25iki keresztelei lakomán pompázott királyi kincstári drágaságokat 2 millió font sterlingre böcsülik. Viktória királyné és a' porosz király közt azon gyémántos ezüst sórtartó volt föllálitva, melly a' londoni Tower legrégibb részét képezi, 's mellynek lörézseiben apró arany álgycuk csillognak. A' hangversenyteremben IVik György ezüst borkádja szolgált püncsedényül, melly ez alkalommal 40 gallon püncsot (320 itczét) foglalt magában. — Jan. 27kén Sussex 69ik születésnapját ünneplék. — Radical lapok azon gyanut rebesgetik, hogy az ország primása már maga is a' puseymushoz kezd hajlani, 's épen azért fogadja olly példátlan hanyagsággal az ország káptalanaitól hozzá érkező panaszokat ezen új vallásfelekezet ellen. A' katolikusok, miképen a' Sun megjegyzi, igen örülnek ezen, 's reménylik, hogy Anglia primása rövid idő mulva nagymisét fog olvasni a' canterburyi székes egyházban. — Dublinban rosz lábón áll a' szabadelműség ügye; a' toryk ugyanis nagy többséggel diadalmaskodnak a' whigek ellenében, 's O' Connell boszankodva emlité nyilvános szószéken, hogy soha többé nem fog Dublinban jelöltül föllépni, miután tapasztalá, hogy a' szabadelmű választók ingyen nem akarnak pártvédek mellett szavazni. —

Franciaország.

(Lajos Fülöp nyilatkozata a' követkamrai válaszfölrirat elfogadásakor. Elegy.) Paris, jan. 31kén: „Tegnap este kilenczedfél órakor fogadta el Lajos Fülöp a' követkamrai nagy küldöttséget a' válaszfölrirattal, mellynek felolvastatása után a' király így nyilatkozott: „Jóltevő érzetet ébreszt bennem illy bizonyítvány hallása, 's elfogadását szerencsémnek tartom. Igen, uraim, a' kormányhatalmak szerencsés öszhangzásának köszönjük a' nyilvános rend 's nemzeti szabadságok föntartatását, mellyek intézvényink ereje és bölcseségének ótalma alatt állnak. Önök hű együttmunkálkodása alatt folyvást nagyobb bizalommal leend jövendője iránt Franciaország. E' bizalom eszközlendi, hogy

ivek elfogadására 's pénzügyjésre megkért volt, többszöri fölszólítás után is választ nem nyervén, miután e' késedelem okának azt hiszi lenni: hogy az iverk rendeltetési helyeikre nem jutottak: midőn azokat, kik iverket már beküldötték, neveik 's a' beküldött öszveg alább köv. kinyomatásával közönlének nyilványítása mellett megnyugtanni kötelességének tartja; azoknak neveiket, kikhez részint postán, részint magány alkalommal iverket küldött, de tölök ez ideig értesítést nem vön, egyszersmind olly keréssel teszi közzé; hogy egyesületi elnök Fáy And. tbiró urat, e' részben folyó évi február hó 20ig, midőn ez évi nagy gyűlését tartandja, tudósítani méltóztatnának. Mátyás király emlékszozára 1842. évi jan. 24ig Pesten az egyesület pénztárába befizetett ajánlatok. Beküldők nevei: Ágoston Jós. tb. Borsodbul 33 fr., Andrassy György gr. 30 fr., Asbóth Móricz főszbiró Krassóban 28 fr. 20 kr., Batthyány Fülöp herceg 200 fr. Bécsben dolgozó négy magyar szabó legény 2 fr. 28 kr., Borbély Sámuel tb. Hevesből 256 fr. 5 kr., Benesik Sándor ügyvéd Kecskeméten 4 fr. 40 kr., Bárany Ágoston tb. Torontából 387 fr., Bárczay Dániel tb. Abaujából 10 fr., Bodó László tb. Biharból 12 fr. Bártfay Lászl. Pesten 20 fr., Bitnicz Laj. prof. 1 ar. 3 fr., Bethlen Fer. gr. Erdélyb. 100 fr., Borsiczky Ist. tb. Trencsényből 136 fr. 50 kr., Bitnicz Laj. 4 fr., Bethlen Gáb. gr. 40 fr. Bartakovich Ágost. tb., 35 fr., Buday Ist. Beregből 54 fr., Bezeredy Ist. tb. Tolnából 54 fr., Brúnek Jós. tb., 46 fr., Benyovszky Zsigm. gr. 36 fr., Bazin város tanácsa 10 fr., Bethlen Leopoldné grófnő Erdélyből 35 fr., Bittner Imre orvostanár Aradból 70 fr., Bernáth András tb. Hevesből 57 f., Bolyai Farkas prof. Erdélyből 28 fr., Beöthy Ödön Biharból 28 fr., Brassay Sámuel prof. Erdélyből 100 fr., Bohus János táblabiró Aradon ajánlott 40 forintot, Csathó Dániel szoboszlai lelkész 18 fr. 20 kr., Csernovich János tb. Aradból 110 fr., Dobosi Lajos főpénztárnok Csongrádból 80 fr. 48 kr., Dömötör Gábor Nagy-Körösön 19 fr., Darway Bálint tb. Máramarosból 3 fr., Dercsényi János báró 40 fr., Dessewffy József gróf 25 fr., Elek Mihály tb. Szabolcsból 125 fr. 34 kr., Eszterházy Pál herceg 200 fr., Egressy szül. Halász Amália (ezen iven fizetetlen még 3 arany 2 forint) 5 arany 7 fr. 30 kr., Földváry Mihály tb. Pest megyéből 292 fr. 44 kr., Fülep József tb. 178 fr., Fábian Gábor tb. Aradból 35 fr. 40 kr., Fadgyas Pál tb. 46 fr., Fodróczy György Körös megyei főszbiró 23 fr. 14 kr., Fejes János ügyvéd 4 fr., Fáy András tb. 25 fr., Forray szül. Brunsvik Julianna grófnő 265 fr., Fejérváry Miklós tb. 68 fr. 20 kr., Fáy András által több ifju 18 fr., Fabriczy Sámuel 5 fr., 26 kr., Fazekas András Jász-Kun kerületi kapitány 262 fr., Faller Miklós tb. 's ügyvéd 9 fr. 4 kr., Fischer Móricz tatai izraelita 2 arany. Fogarassy János táblab. 5 fr., Grabovszky család 10 fr., Gosztonyi Miklós kir. tan. 20 fr., Greguska István nyitrai kanonok 15 fr., Gollner b. ezred hadfogadó korm. 10 fr. 46 kr., Gencsy Farkas tb. Krasznából 30 fr., Gorove-Rácz Mária asszony 21 fr., 30 kr., Gosdu Manó ügyvéd Pesten 27 fr., Ghyecy Kálmán főjegyző Kom. 40 fr., Gál József tb. Temesből 121 fr., Gyárfás Pál k. k. halasi lelkész 2 fr., Gegő Elek szerzetes Vashból 65 fr. 24 kr., Girk György kanonok Kalocsán 82 fr., Gál József kanonok Fejérváron 16 fr., Huszár József alispán Eszterg. 36 fr., (Vég. köv.)

Kopácsy József hgrímás a' sümegi kórházat 2682 váltó frttal fölségíteni 's egy a' kórház mellett álló épülettel, mit különösen e' czélra vásárolt, bővíteni, a' sümegi rabokat vigasztaló káplán fizetésit pedig évenként 150 váltó forinttal szaporítani kegyeskedvén, annál mélyebb hálájára érdemesült Sümegnek, mivel mult évben 10 ezer forintnál nagyobb öszszeggel segíté elő e' város jólétét. —

Lőcsén. jan. 29kén. Szepesmegye január 18dik 's köv. napjain tartott közgyűlésének fontosabb eredményei ezek: 1) Megújítatik a' határozat, hogy közgyűlést öszszelívő körlevelekben a' felvételendő fontosabb tárgyak említésesnek meg olly hozzáadással, hogy az alispán a' gyűlés első napján minden felvételendő tárgy lajstromát a' Rdek elibe fogja terjeszteni, nehogy a' fontosabbak a' gyűlés utolsó napjaira maradjanak. 2) Azon indítvány, hogy minden közgyűlésben a' jövőnek határnapja előre tüzessék ki, úgy szinte azon másik is, hogy közgyűléskor a' tisztviselők az előfogatokról mondjanak le, — a' többség által nem pártoltatott. 3) Az országgyűlési tárgyak előkészítésére választmány küldetik ki, olly móddal, hogy abban megyebeli minden nemes is jelen lehessen, sőt vitáskor belé is szólhasson, de ne szavazhasson. 4) Az első alispán indítványára, főispán ő mlga, eltétvén már az utolsó tisztválasztás óta a' három év, meg fog kéretni tisztválasztás-tartás végett. 5) Gróf Csáky Sándor zárgondviselője, 's néhai gr. Csáky Emanuel örökösei, előintést intéznek az elsőbbségi joggal bíró családtagok ellen a' káposztafalvai uradalomra nézve, melyet hg Coburg-Gotha Ferdinánd ő magasságának egy millió váltó forintért örök áron eladta. 6) A' esanádi levél a' mézarszéki jog eltörlése dolgában az országgyűlési tárgyakat kezelendő választmányra utasítottatott, kimondatván mindazáltal előre azon elv, hogy olly jogok, bár eltörlötésük hasznosnak találtatnék, kárpótlás nélkül mégsem törölthetnek el. 7) A' borsodi levél iránt Szepesmegye azt tartja, hogy a' papi jószágok nem foglaltathatnak el, de a' mennyiben az a' népnevelést illeti, ennek tárgyalatása még is a' fennevezett választmányra utasítottatott. 8) A' husárszabás körüli nehézségek elhárítására véleményadás végett kiküldött választmány tudósítása következtében, a' Rdek abban állapodtak meg, hogy nem a' helyeket, hanem a' hús minemiségét szükség osztályozni olly móddal, hogy a' középszerű marhahus árán feljebb egy krajczárral mérjessék a' kitünő minőségű jobb hús, de csak arra rendelt biztosnak minden darab marhától különadandó engedelmellett. Minélfogvást a' marhahus ára mostanra ugyan 8, és illetoleg 9 krajczárra, martius 1ső napjától kezdve pedig 9, és illetoleg 10 krra emeltetett. 9) Másod-alispán ur, mint a' mult fenytő törvényszék elnöke, előhozta, mikép azon törvényszék czélszerűnek tartaná azt elhatározni, hogy a' testi büntetések ne az utczán, mint eddig, hanem a' megyeház belső udvarában hajtathatnak végre. Végzéssé lön, hogy magának a' törvényszéknek joga, egyes esetekben ezt vagy amazt, mint könnyebb vagy súlyosb büntetést, elhatározni. 10) Remete bányavárosnak örök megváltási szerződését a' nm. h. tanács azon hozzáadással küldötte vissza, hogy azt ő felsége helyben nem hagyta, mind azért, mivel azon irományok, mellyekből kiviláglanék, hogy azon szerződés által az adózási fundus esorbulást nem szenvedett, föl nem terjesztettek, mind pedig azért, mivel a' szerződésben a' kir. haszonvételek is (Regalia) foglaltatnak, mellyek megvételére a' nemtelen község törvény szerint nem képes. 11) A' mult közgyűlésből a' mostanira elhalasztott ama kérdés: vajjon a' törvényszék azon jogát, melly szerint mezsei rendőrségi vétségekben testi büntetést is ítélhet, a' szolgabírákra átruházhatni-e, vagy sem? hosszu és érdekes vita után a' g a d ó l a g döntött el. 12) Egy Lőcsén lakos, nemesi fekvő jószággal nem bíró, megyebeli nemesnek hátramaradt ingó javai öszzeírásába avatkozni kívánt a' löcséi városi tanács,

sőt szállása kulesát is elfoglalta azon ürügy alatt, hogy valószínűleg esődület fog kiütni, az ollyatén nemesek esődületi pereit pedig az 1840: 22. t. cz. szerint a' városi tanács előtt folynak. De a' megye azon okból, hogy csak öszzeírás után világozhatik ki a' esődület szükséges vagy szükségtelen léte, hogy a' kérdéses egyednek városi fekvő javai nem voltak, az ingók pedig a' megyei hatóság alá tartoznak, a' városi tanács befolyását elmellőzte. 13) A' külföldi vasbevitelének megengedhetésére nézve a' nm. h. tanács sürgetvén e' megye' véleménye felküdetését, e' tárgy külön választmányra utasítottatott, melly a' megyebeli vashámorok tulajdonosait kihallgatandja. 14) Fejér és Tolnamegyék körlevelei következtében, az erdélyi hatóságok fel fognak szólíttatni a' magyarországhoz kapcsolattatás sürgetésére. 15) Temesmegye felszólítása a' katonai kihágások iránt buzgón pártoltatott; annyiban, hogy ő felsége kéressék elégtételt végett és a' jövő országgyűlésen az iránt előleg sürgetessék egy czélszerű törvény alkotása; azon záradék mindazáltal, hogy addig, míg ez nem hozatik, az adó ajánlása tagadtassék meg, helyeslésre nem talált. 16) A' táblabírák és tisztviselők magy a r u l fognak esküdni ezentul. 17) Az illeto választmány azt javasolja, hogy Kolbach helységben, — Szepes-Váralja szomszédságában, — egy század lovas katonaság számára laktanya építtessék; mit a' Rdek helyben is hagyta. 18) Bereg megye levele a' magyar vándorkönyvekre nézve hó pártolásra talált. 19) Gr. Csáky Károly mint földesur és Müllenbach községe között kötött urbéri örök megváltási szerződés, legfelsőbb jóváhagyás végett a' m. kir. h. tan. elibe terjesztetik. 20) Nemes Trencsény vármegye felszólítására, Cs. tábornok ellen elégtétel kéretik ő felségétől azért, hogy az említett megyéhez intézett német választásában, azt arra szólíttatja fel, hogy ezentul ne magyarul, hanem németül, vagy tó t u l írjon. 21) Bereg megye indítványa a' hónapok neveire nézve nem pártoltaték. 22) Pest megye felszólítására a' szolgabírák segedelmet fognak gyűjteni a' pesti ref. főiskola számára. 23) Ugyancsak Pest megye kérése a' dunabalpartí vasút jóváhagyása iránt különös felírás által fog ajánlatni. 24) Bártfa városa tudósítja a' megyét, hogy a' Hrabovszkyféle alapított tárgyazó per, az ottani ágostai hitvallású község ellen, barátságos egyezés által befejeztetett, 's mint-hogy arról több törvényezikben vagyon említés, annak kizikkelyeztetését öszközöltetni kéri. 25) Első alispán jelentést tett a' löcséi és bányai járásbeli vármok megvizsgálásáról, melly szerint a' remetei vámot ideiglen, míg t. i. a' megye által ottan építendő ut elkészülend, a' szomolnokit és markusfalvait a' hozzájuk tartozó terhek viselése mellett mindenkorra, a' löcséit pedig tetemes megszorításokkal megerősítette, a' Szepes-Váraljai ellenben egészen eltörlötte. A' szomolnokit várnem privilegiumon, hanem csak dicasterialis parancsokon és időmuláson (praescriptión) alapulván, a' Rdek ovást tettek és a' jegyzőkönyvbe iktattak az iránt, hogy a' régiebb parancsolatokban (1732. és 1757.) felállított azon elvet, miszerint a' kir. fiskus uradalmban privilegium nélkül is vámok állíthatatnának fel, törvényesnek nem ismérhetik el. Ennek folytában a' Rendehozzáfogtak a' vámjegyzék kidolgozásához, és azt minden egyéb megyebeli vámkra egyformán határozván, egyedül a' szomolnokit vámkra nézve, a' hozzá kapcsolott terhes kötelesség nagyságára tekintöleg, kétszerezették azt, de olly hozzáadás-sal, hogy ámbár a' szomolnokit uradalom keblében négy helyütt létezik várnem, a' utas mindazáltal, valamint eddig, úgy ezentul is, csak egy helyütt tartozzék fizetni, és ha már egyszer fizetett, a' többi vámmal fizetéstől ment legyen. Ak gyűlés mindössze 11 napig tartott. F. S.

Pozsony. Mult hó 15ikén Krumbholtz Sámuel Apponyi gr. számtartója jobblétre szenderült, hátrahagyván 115 ezer p gó frtot, miből végintezetében nemes ezélokra köv. ajánlatokat tön ezüst pénzben u. m. 1) Pozsony megye dolgozó házára 200 ft.; 2) Pozs. megye kórházára 200 ft.; 3) Pozsony vsa tanácsának 50 fr.; 4) Pozsony vsa sz. Márton templomára 50 ft.; 5) Az irgalmas szerzetesek pozs. kórházára 400 fr.; 6) A' kapuczinusok 's barátok klastromára 200 fr.; 7) Az Erzsébet-irgalmas szüzek klastromának betegápolásra 100 ft.; 8) A' boldogasszony- (Notredame) 's Orsolya-szüzek klastromának lyányiskolára 200 ft.; 9) A' polgári kórházra 100 fr.; 10) A' városi kórházra 400 fr.; 11) Sz. Miklós templomára 200 fr.; 12) A' pozsonyi árvák 's kisededovó-intézetnek 400 fr.; 13) A' pozs. siket-némák 's vakok-intézetére 400 fr.; 14) A' pozs. ev. templomra 500 fr.; 15) A' pozs. ev. kórházra 500 fr.; 16) A' pozs. ev. lelkészek 's tanítók özvegyeik pénzalapja nevelésére 1000 fr.; 17) A' pozs. ev. agglékészek 's tanítóknak 1000 fr.; 18) A' pozs. művészeti 's nyelvtanítói egyesületnek nyugpénzalapra 200 ft.; 19) A' pozs. ápoló intézetnek az utczai koldulás megszüntetésére 200 ft.; 20) Bártfa városa tanácsának 200 fr.; 21) A' bártfai kath. templomra 100 fr.; 22) Az ottani barátoknak 100 fr.; 23) A' német ev. templomra 1000 fr.; 24) A' tót ev. templomra 500 fr.; 25) A' lelkészek 's tanítók özvegyeiknek 2 ezer fr.; 26) Ev. aggtanítóknak 1000 fr.; 27) A' kisededovó intézetnek 4 ezer fr.; 28) Az ev. anyaiskola 's eperjesi tanítók nyugpénzalapja öregbítésére 1000 fr.; 29) A' tanulóintézetre ugyanott 500 fr.; 30) Lengyel helység (Tolnamegyében) kath. templomára 200 fr.; 31) Misérd helység (Mischdorf) ev. templomára 200 fr.; 32) A' nuszdorfi ev. templomra 400 fr.; 33) A' magyar akademiának 400 fr.; 34) A' magy. gazdasági egyesületnek 200 fr.; 35) Sándor 2dik számú gy. ezred nevelőházának 400 fr.; 36) A' bártfai katona-nevelőháznak 500 fr.; 37) Két P. és B. nevű árvának Bécsben 2 ezer ftot. Az előszámlált kegyes hagyományokon kívül még néhány jó barátjának 27 különrészben hagyott 20 ezer ftot; általános örököséivé pedig — magzatja nem levén — 4 testvérít tette.

Veszprém febr 6án. Mult hó 25én temettük el Tót-Vázsonyban tek. siskei Oroszi Julianna asszonyságot Kazay Gábor táblabiró és segédgondnok úr özvegyét, illő ünnepélyes szertartással, ki férjestül vallásos tiszta erkölcsessel díszeskedvén, mindketten a' jótéviség életfájáról is tápláló gyümölcsöket osztogattak, 's ámbár magtalanul haltak ki, mégis örök emléket, számtalan és újra ifjuló hálás magzatot hagytak magok után a' pápai ref. iskola növendékeiben, melly iskola részire kizárólag öszvesen 50 ezer vforintot két oktatószékre alapítván, ennek biztosításául azon ötven ezer vforintrul szóló 's igen bátoraságos helyen levő activ két adóslevelet a' tisztelt özvegyasszonyság még éltében tavál a' pápai ref. főiskola előljárolinak voltaképen által is adta, 's végrendelete szavai szerint ezen alapítványt valódiilag végre is hajtotta. Áldás, a' késő maradéknak is áldása, az emberiség ezen példás kés jöltevőinek egy sirban nyugó poraira!

Vasvár. Miről a' t. közönséget szepőlten igazsággal értesíteni kívántam, az a' Jelenkor 88dik és az Egyházi tudósítások 20ik számában, e' ezim alatt „Vasváriban iskolanyitás“ közöltetett már. Nem idézném én a' t. közönség figyelmét az érintett hirlapi számokra vissza; ha nem tudnám, hogy

azon tudat gyeln az igaz maib ló g hane 14 ben elő G tából szu é a' va ezer sen zanki ve tö „A' nagy (rész szen vasvá köny egy l áldoz ri sze Boldo 10 p nyek rint a rokon szegé Márto biztos azon leérke gyalan tüzé a bevég némel kéreln emelte bikét rolhas Károly leik ki gyako vizsgá RR. el közira láthatá nyomá mányle ellené ország nélküli sités u tosság irassan adatott alá vét más na resztül tömve ben. A főpontj 31. t. c. cikkb nálatát ket, pl. a' főha azért, n kezni, czikker vénycz jeszten tendik. lemség polezra ban ada a' néze tatni ne taira, a

azon közlésben némi hibás adatok, a lelkes alapítóknak (kik bal kezökkel tudatni sem akarák, mi dicsőt tettek ez érdemben jobbakkal) sérelmével a figyelmes olvasó közönségnél méltán botrányt szülhetének: mi okból tudván, hogy az írás hosszu, vagy öröklételet él, a közhitel fentartásáért sietek hiven megigazítani a hibás adatokat: a Jelenkor és Egyházi Tudósítások fenirt számaiban megnevezett t. és ft. szombathelyi káptalan, és m. tolnai Festetics László gr. uraságok részéről a vasvári iskolához építésére öszvesen nem 3,300 hanem 33 ezer faltéglá, 9,200 egyenes 's elegendő görbe eszerép-zsindely — 140 pozs. mérő mész — és 5000 váltó forint ajándékozott. Nem különben főtiszt. Varga János győri székes-egyházi kanonok, ki 1765dik év böjtelő 6kán Vasváriban született, ezen közérdekű czélra először nemes jószántából 500, utóbb bizodalmas folyamodásunkra a' tervbe vett 15½ öl hosszú és 4 öl széles épület tökéletesítésére, már előbb általa kitűzött 's jelenleg a' vasvári házi szegények 's tanuló ifjuság részére, nagylelkűleg örökölt 10 ezer p. forintból álló lökének kamatjából ajánlott 's rendelt 550 v. ftot, öszvesen 1050 for. v. — A' plébániabeliek pedig mindennemű kézi munkán felül házankint egy tallérjával adtak 365 v. ftot. és a' megnevezett mennyiségből jöve tökélyre az igen csinos, 's mindenkép czélszerű intézet ezen felirással: „A' hit és hon javára serdülőök kiképezésére. 1844.“ Hála e' nagylelkű alapítóknak!! Ft. Varga János ur 10 ezer p. forintos alapítványának (részint 6 pcentre, részint 5 forintjával levén tőkésítve) kamatja évenként teszen 540 p. ftot; melly summát ő imigy rendezé el: 200 pengő évenként a' vasvári házi szegények közt, 190 pgő fr. a' szegényebb sorsu tanulók közt könyvekre, ruházatra 's egyéb szükségésekre leend felosztandó; 100 p. ftot egy közel rokona ágából származott öcsének, jelenleg szombathelyi megyei áldozópapnak rendelete évenként addig, míg három éves leend, utóbb a' vasvári szegények részire esendőt, 20 p. forintot érette évnegyedes kántorokban a' Boldogasszony templomában elszolgálendő misékre, 20 p. ftot a' mesternek és 10 p. ftot a' tanítói segédnek rendelete. A' nevezett jótékony segélyt a' szegények és tanulók közül kik érdemelhetik, a' lelkes alapító bölcs rendelete szerint a' helybeli helyettes lelkész, gazdasági tiszt, két eskütt, előljáró és ketten rokonai közül fogják lelkiismeretesen megítélni. Hála és köszönet a' vasvári szegény lakosok és tanuló ifjuság nevében e' lelkes alapítónak!! Benkes Márton, helyettes lelkész Vasváriban.

(Erdélyi országgyűlés.) A' január 24kei országos ülésben a' rendszeres biztosság tagjai kihirdetése után Alsó-Fejér követe indítványára megújított azon már tett határozatot, miszerint a' választottak, mielőtt a' czikk megerősítése leérkezne is, kezdjenek annyi részben munkálni, hogy a' kizemelés útján tárgyalandókat kizemelve, értesítsék azokról a' RRket. Ezután az elnök napirendre tűzé a' magyar nyelvet, de addig is, míg az iránt a' RR. előleges tanácskozásokat bevégezendik, a' jelen ülésen, mellyre a' RR. már felgyűltek, felolvastatni javasla némelly kihirdetés végett beadott nemesítő és kiváltsági leveleket 's azokat kísérő kérelmeket, u. m. Szamosujvár kérelmét, melly szerint a' sz. kir. városok sorába emeltetéséről kelt kiváltságát úgy kéré kihirdettetni, hogy kiváltsági jogai legszebikét — az országgyűlésen megjelenhetést — még ezen hongyülés alatt gyakorolhassa; továbbá brennerbergi Brenner Sámuel, Hüve Ferencz és József, Czák Károly, Stock Fridrik, Krautner Dávid és Dániel Mihály kérelmeik, nemesítőleveleik kihirdetése iránt. A' RR. ezen kérelmeket 's okleveleket mult országgyűlési gyakorlatuk nyomán átadni határozták a' bíráló biztosságnak, melly azokat megvizsgálván, 's lehető észrevételeivel kísérvén, véleményével együtt terjeszse a' RR. elibe. Ez uton alkalom fog majd nyilni a' közügyigazgatónak is, ki e' leveleket közíratra adatni, 's így észrevételei megtehetése végett közölni kérte, azok megláthatására. — Végre kövárvidéki követ Katona Miklós indítványozá utasítása nyomán, hogy mivel kir. táblai elnök Dániel Elek e' hivatalra kinevező kir. adománylevelét 's a' letett esküformát mindeddig beadni a' RR. határozata 's önigérete ellenére elmulasztotta, határnap-tűzés mellett szoríttassék beadására. A' RR. az országos elnököt kérték meg, hogy a' czimzett kir. táblai elnököt ezek haladék nélküli beadására szólítsa fel. A' jan. 27ei országosülésben jegyzőkönyv-hitelesítés után b. Kemény Dienes indítványára határozott, hogy a' rendszeres biztosság tagjai ne a' nyert szózatok száma, hanem osztályok (categoriák) szerint irassanak jegyzőkönyvbe 's törvényczikkbe. — Ezután felolvastatott 's közíratra adott a' hódolati törvényczikk tárgyában felterjesztendő felirat. Végre tárgyalás alá vétetett a' magyar nyelv ügye, de az idő eltelte miatt a' tanácskozások folytatása más napra haladt. A' magyar nyelv ügyében tanácskozás négy ülésen folyt keresztül, jan. 27, 28, 29 és 31kén. Mind az országgyűlési padok, mind karzatok tömve voltak, 's ez mutatá a' részvét nagyságát, különösen az első és utolsó ülésben. A' tárgyalás részleteire visszatérünk, most helyszükéből csak a' határozat főpontjait érintjük. A' RR. egyes akarattal meghatározták, hogy ámbár az 1791: 31. t. cz. által nincsenek megkötve, mikép a' magyar nyelv használatára törvényczikkbe írás nélkül is visszatérhessenek, úgy, mint eltértek a' magyar nyelv használatától a' latinra, de mivel az idézett czikk csakugyan tesz némelly megkötéseket, pl. az udvari, kamarai expeditiókban, főkörmányi jegyzőkönyvek vitelében, a' főhadvezérséggel 's a' hazán kívül viendő levelezésekben: mind ezen okból, mind azért, mivel épen ezen meg nem kötésnél fogva joguk van tetszésük szerint rendelkezni, mind végre azért, hogy a' magyar nyelv iránti kívánataikat az 1791: 31. t. czikken tul is, hová t. i. a' nemzetiség érdeke kívánta, kiterjeszthessék, ez által törvényczikket fognak ez ügyben hozni, 's azt ő felsége kir. megerősítése alá felterjeszteni. Továbbá azt is, hogy az e' tárgyi törvényczikket latin nyelven szerkesztendik. A' törvényczikkben kimondatik, hogy a' magyar nyelv Erdély n. fejdelemségre nézve a' nemzetiség érdekének megfelelő közigazgatási (diplomatikai) polezra emeltetik. A' törvényczikk egyes pontjait helyszüke miatt jövő számunkban adandjuk; most csak azon főpontot emeljük ki, mi körül egyedül divergáltak a' nézetek, t. i. hogy a' szász nemzet maga keblebeli ügyeit magyar nyelven folytatni nem köteleztetik, de az ő felségéhez és a' kir. főkörmányhoz intézendő felirataira, az 1791: 33. t. czikken alapuló status-quo gyakorlatában továbbra is meg-

hagyatik: joga lesz t. i. azokat tetszése szerint akár magyar, akár latin, de csak e' két nyelven folytatni. E' nagy többséggel hozott határozat ellen 20 szász követ — azaz a' szászvárosiakon kívül a' több szász törvényhatóság követei — ovást jelentett, fentartván jogukat, külön nézetöket mind jegyzőkönyvbe iratni, mind a' felirathoz csatolni. E' tárgy bevégeztével felolvastatott a' rendszeres biztosságok ügyében egyik ítélőmester által szerkesztett felirat- és czikk-javaslat, 's közíratra adott. (Erd. Hir.)

Böloni Farkas Sándor erdélyi kormányzékfi fogalmazó, a' m. t. társ. levelező tagja f. hó 2án esti 8 órak. közhasznu beces életét tudóvész következtében bevégezte. A' néhai „éjszakamerikai utazás“ czimű beces munkájaért 1835ben a' m. t. társaságtól 200 darab arany jutalmat nyervén, ezt alapítványképen visszaajándékozta. Erdély történeteit tárgyazó nagy becsű munkáját kéziratban hagyta hátra. A' kolozsvári casino es fegyveriskola alapítására gyakorlott nagy befolyása ismertes, mi országszerte kihatott. Az unitarius statusnak, mellynek buzgó hive volt, főkép az Augustinovics-alapítvány körüli sikeres fáradozásival új életet ígéro hasznot tett; végrendeletében könyveit és pénzét a' kolozsvári unitar. főiskolának hagyta. A' néhai érdemteljes férfiú halálát mindenek, kik ismerték, méltán fájlalják. E. H.

Spanyolország.

(Uj papi törvényjavaslat.) Madridi újabb hírek szerint a' kormány törvényjavaslatot terjesztett a' cortes elibe, melly tényleg határozandja meg a' spanyol egyház teljes függetlenségét 's elválását a' római szentszéktől. A' törvény komoly vallási háborút szülhet, miután következtében az ország primása, különben szabadelmű férfi, hivataláról lemondott. Ki a' vakbuzgó spanyol nemzet jellemét ismeri, az e' baljóslatot nem fogja tulságosnak mondani. —

(Élénk megtámadás a' ministerség ellen a' cortesben.) Jan. fogytán még folyvást szokatlan nagy hideg uralkodott Spanyolországban, 's ez még az 1829 kit is meghaladja. Kereskedés és földművelés igen sok kárt szenvednek ez által, 's több vidéken az olajfák mind elfagytak. Annál tüzeesebbek azonban az emberek fejei. Marliani, ki a' tanácsban olly hevesül buzgott Franciaország és Lajos Fülöp ellen, ugyanazon híres férfi, ki 1838ban Zea Bermudez kíséretében az éjszakai udvarokat járta be, hogy közelebb hozhassa azokat ismét Spanyolországhoz, 's ki utóbb Zeát, azon alkudozások titkainak fel-födözése által elárulta. Ezen Marlianit utóbb a' föllengősdiéki parisi spanyol főconsullá tették; Lajos Fülöp mindazáltal nem akarta őt elfogadni 's épen ez okból iparkodik most Marliani Franciaországot minden áron gyűlöletessé tenni hazájában. A' követkamrában félelmes ellenzék támadá meg a' ministerséget. De la S Navas gróf és Munoz Benno nyiták meg az ostromot, melly igen kemény volt, 's legélebb személyeskedésektől áradozott. Jelenleg három párt törekszik ministerségre, 's ezek mind egyesültek a' főálló kormány megbuktatására, hogy azután majd egymás közt hasonló csatát vihassanak. Minde nek fölött a' pénzügyministerség után sovárganak e' honfiak, melly mindig legtöbb bajjal szokott járni, csak hogy aztán mindenkor ha nem csorran legalább mégis cseppen valami. Olozaga, a' volt követ, szeretne ugyan minster lenni, de a' cortes nem igen szívelheti őt. A' föllengősdi lapok heves ellenzést nyitottak a' kormány ellen, 's így a' ministerség mostani helyzetét minden esetre igen kétesnek mondhatni. —

Anglia.

(A' porosz király kirándulásai. Morpeth Dublinban megbukik. Elegy.) London, jan. 29kén: „A' porosz király Windsorból majd mindennap Londonba rándul a' vasuton, 's folyvást nagy gyönyörrel szemlélteti az ottani ritkaságokat. 2án Peelhez ment, miután előbb a' ritka vadállatok tárát szemlélte meg; a' minsterelnök igen örvendett, hogy azok után röviden ő részesült a' magos megtiszteltetésben. Reggelire számos politikai és művészeti nevezetességet hívott meg egyszersmind Peel, kikkel a' király találkozni kívánt. Peel le és hitvesével nagy szivesség jelei közt mulatott a' koronás vendég, 's az utóbbi karon fogva vezette az asztalhoz. Onnan a' régi kir. palota megtekintésire indult a' király, 's utközben mindenütt legszivesb örömjelekkel tisztelte őt meg az angol nép. A' jan. 25iki keresztelési lakomán pompázott királyi kincstári drágaságokat 2 millió font sterlingre böcsülik. Viktória királyné és a' porosz király közt azon gyémántos ezüst sórtartó volt föllálitva, melly a' londoni Tower legrégebb részét képezi, 's mellynek lörézseiben apró arany álgycok csillognak. A' hangversenyteremben Ivik György ezüst borkádja szolgált püncsedényül, melly ez alkalommal 40 gallon püncsot (320 itczét) foglalt magában. — Jan. 27kén Sussex 69ik születésnapját ünneplék. — Radical lapok azon gyanut rebesgetik, hogy az ország primása már maga is a' puseymushoz kezd hajlani, 's épen azért fogadja olly példátlan hanyagsággal az ország káptalanaitól hozzá érkező panaszokat ezen új vallásfelekezett ellen. A' katolikusok, miképen a' Sun megjegyzi, igen örülnek ezen, 's reménylik, hogy Anglia primása rövid idő mulva nagymisét fog olvasni a' canterburyi székes egyházban. — Dublinban rosz lábón áll a' szabadelműség ügye; a' toryk ugyanis nagy többséggel diadalmaskodnak a' whigek ellenében, 's O' Connell boszankodva emlité nyilvános szószeiken, hogy soha többé nem fog Dublinban jelöltül föllépni, miután tapasztalá, hogy a' szabadelmű választók ingyen nem akarnak pártvédek mellett szavazni.“ —

Franciaország.

(Lajos Fülöp nyilatkozata a' követkamrai válaszfölirott elfogadásakor. Elegy.) Paris, jan. 31kén: „Tegnap este kilenczefél órakor fogadta el Lajos Fülöp a' követkamrai nagy küldöttséget a' válaszfölirottal, mellynek felolvasztatása után a' király így nyilatkozott: „Jóltevő érzetet ébreszt bennem illy bizonyítvány hallása, 's elfogadását szerencsémnek tartom. Igen, uraim, a' kormányhatalmak szerencsés öszhangzásának köszönjük a' nyilvános rend 's nemzeti szabadságok föntartatását, mellyek intézvényink ereje és bölcseségének ótalma alatt állnak. Önök hü együttmunkálkodása alatt folyvást nagyobb bizalommal leend jövendője iránt Franciaország. E' bizalom eszközlendi, hogy

azon örült merények, miket Önök olly helyesen bélyegeztek meg, forrásaikban enyészendnek el. Meg fogja ez erőltetni azokat bátorságát, kiktől e' vétke...

Törökország.

(Kibékülés 's egyezkedések.) Hogy a' libanoni mozgalmak kibékülés után csilapuljanak le, Musztafa Nuri basát küldék Szýriába, ki a' két meg-

hasonlott nép főnökeit Beyruthba magához hivatván, meggyőződék arról, hogy béke-fentartás végett fölötté kívánatos, Emir Beschirt ide visszahelyezni, mert El Kassim nem bir népszerűséggel 's tekintetét nem tudja föntartani.

É R T E S I T Ó.

Iskolai segedelemdíj kincstári tiszt-fiak számára.

3) A' m. m. kir. udv. kincstár részéről közhírré tétetik: hogy folyó 1842/3 iskolai évre egy ugyanazon királyi kincstári bemutatáshoz tartozó évenként 80 pengő forintból álló iskolai segedelemdíj ürült legyen meg, mellynek megnyerhetése végett az illető esedezőknek következő föltételek tüzetnek ki:

Iször ezen segedelemdíj csak valóságos magyar királyi udvari kincstári szolgálatban volt, vagy jelenleg levő sóházi, harminczadi, gazdasági, bányászti, vagy postatisztek fiait, vagy árvái részökre vagyon rendelve.

2szor ezt csak olly ifju nyerheti meg, ki a' nemzeti iskolából már kilépett, 's a' mult 1840/1 iskolai évben, jó erkölcsi viselete mellett a' tudományokban jeles előmenetelt tett, azaz emineutiát nyert.

3szor elkerülhetlen szükséges, hogy az esedezők ebbeli folyamodásukat legfeljebb folyó esztendői Böjtmás hava (mártius) 10ik napjáig a' nagyméltóságú magyar kir. udv. kincstárnak bemutassák, 's azokhoz az illető ifjakat érdeklő eredeti iskolai bizonyítványokat csatolják.

4szor végtére az is kívánatik, hogy a' könyörgő levelekben az illető szülék tulajdon szolgálatjuk idejét, és gyermekeiknek számát, az árvákra nézve a' testvéreik számát a' gyámogondviselők hitelesen bebizonyítsák.

5ör Magában értetik: hogy ezen segedelemdíjre a' nem valóságos királyi kincstári tisztok fiait, valamint azok is, kik csak a' nemzeti iskolába járnak vagy nem jeles előmenetelűek, úgy nemkülönben azok is, kiknek esedező-leivelük a' kitűzött határnapnak elmultával, vagy pedig a' kívánt eredeti iskolai bizonyítványok nélkül nyujtának be, számot nem tarthatnak.

Jelentés.

F. évi feb. 16án Schwartz Ant. hités ügyvéd urnak, az uri utczán Libasinszky házban az első emeleten levő szállásán házi butorai és ruhái váltótörvényszéki végzésnél fogva tartandó árverés után a' többet ígérőnek eladatnak. Költ Pesten 1842. feb. 10én Heribán. kiküldött v. törv. t.

1) ÁRVERÉSI HIRDETÉS. F. e. april. 7én délelőtti 9 órakor Mezőhegyesen az 1842d. katonai évben, agyon-szurt vagy elhullott lovakról, 's levágott vagy döglött ökrökről nyerendő bőrökre árverés fog tartatni, mellyre minden venni szándékozó hivatalos. A' bőrök átvétele minden hónapban történendő, pár nappal az elmult hó után. Minden szerződésre lépő tartozik magát alávetni a' Magyarországon divatozó föltételeknek. Bánatpénzül árverés előtt minden bõrre általánosan 15 p. f. fizetendő, utána pedig ováspénzül minden egyes bõrmentül 10 p. f. készpénzben. Ez árverésre írásbani ajánlatok is elfogadhatnak: de csupán azon esetben: a) Ha az illy ajánlatok az árverés bezárta előtt érkeznek és ellátvák bánatpénzzel, vagy annak letételérüli bizonyítvánnyal; b) Ha az illető ajánló világosan kijelenti, hogy az árverési föltételektől eltérni semmi tekintetben nem szándékozik, sőt inkább úgy lekötelezi magát írásbani ajánlatával, mintha az árverési föltételek fölölvasásán jelen lett 's a' jegyzőkönyvet aláírta volna; c) Ha egyszersmind kötelezi magát ajánlatában, hogy azon esetre, ha leg többet ígérő maradna, erröli hivatalos tudósítás után, a' bánatpénzt azonnal ováspénzzé egészítendi ki, ha pedig ezt elmulasztaná, egészen úgy aláveti magát a' bírói bánásmódnak, mintha az ováspénzt letette 's az árverési tárgyat tetteg átvetve volna, egyszersmind az ováspénz lefizetésére törvényesen kényszeríthetvéen. Ha az illy írásbani ajánlat meghaladja a' szóval gért legmagosb árt, úgy azt árverés folytatattatik a' jelenlevő ajánlattevővel; ha pedig egyenlő az ajánlat, úgy a' szóbeli ajánlaté az elsőség. Olly írásbani ajánlatnak ninesen helye, mellyben a' vállalkozó azt ajánlja, hogy bizonyos pCttel többet ad a' leg többet ígérőnél. Az árverés egyéb föltételei a' hely színen fognak közöltetni. A' magyarországi es. kir. ménesintézetű Mezőhegyesen febr. 1én 1842. Boxberg alezredes.

300 hat- és 300 tiz akóra abrones, 6 kis teknő, 6 d. fenyőkuteső (2" hosszu 10-11" vastag), 300 egy, 1000 hat, és 500 tiz akós hordódonga, 300 egy, 300 hat-300 tiz- akós hordófenék, 6 bakkosár, 60 kocsikak; 12 kátrány-esobány, 320 vendégoldal, 10,000 nyirfeseprű, 1 fatörzsszám, 600 petrenerud, 50 szorító rud, 70 bálványserpenyű, 350 malomfog, 80 sompereszlen, 90 kemenczelapát, 120 szénvonó, 120 puha lapátnyél, 100 ekepalpdeszka, 500 kormánydeszka, 140 puhadeszka, 60 hársdeszka, 40 tölgydeszka, 20 vörösfenyűdeszka, és 400 gerendely, 50 kis vizkanta, 40 kemény szénvonónyel, 400 ekeszarv, 200 tüskeborona, 250 d. fa vasboronához, 530 boglyarud, 25 viz-esobány, 15 d. jármösszám, 10 szánléc, 80 ezer puhazsindely, (10" hosszu és 3" széles) 150 d. guyhófa; 5 d. 10 akós olaj- és 10 d. 6 akós vízfordó; 40 első és 40 hátulsó vasalattal nagy kocikerék; 1 d. palgóverő tuskó kemény fából, 16 d. hajtótalp; 5 kéve kádárnád; 2 d. olajverő tuskó (2" hosszu és 12" átmérőjű); 2 d. szálta szorító éknek (2" hosszu 8" átmérőjű); 5 d. ékfa (2" hosszu 9" átmérőjű); 4 d. ékfa (2" hosszu 8" átmérőjű); 2 darab súlyokfa (2" hosszu, 10" átmérőjű) 4 darab búkszálla (2" hosszu 10 1/11" átmérőjű); 40 d. 10/11 hüvelyknyi 4 öles, 30 darab 8 9/11" 6 öles, 40 darab 6 1/11" 6 öles kemény épületfa; 60 darab tölgy; 120 darab bukfa 1/6 hüvelyknyi 16 lábnyi hosszu faragott ablakfa; 30 darab 3" vastag, 10" széles 3" hosszúságú tölgyfa; 12 darab, 4" és 4" hosszu 13" átmérőjű négyszögű kutoszlop; 14 d. 6" hosszu kutrovaték (belső szélesség 20", mélység 14") 500 köböl bánági oltatlan més 1000 d. 2" hosszu puha faragott lécz 80 schok üvegábla. E' tárgyak kézhez szolgáltatása legfőbb oet. végeig 1842. történcendő. A' szerződést kötendők, az átveendő szállítványi tárgyak iránt, minden Magyarországon divatozó föltételeknek alá vetik magukat. Bánatpénzül árverés előtt 40 pengő forint fog letétetni, utána pedig 10 procentnyi ováspénz az átveendő szállítvány-cikkért, mind készpénzben. Szerződésre írásbani ajánlatok is elfogadhatnak: de csak következő föltételek alatt: a) Ha az illy ajánlatok az árverés bezárta előtt érkeznek, ellátva a' bánatpénz letételérüli bizonyítvánnyal; b) Ha az ajánló világosan kimondja iratában, hogy az árverési és szerződési föltételek ellen semmi kifogása ninesen, sőt úgy kötelezi magát azok szigoru megtartására, mintha fölolvastatásukat hallotta 's a' jegyzőkönyvet aláírta volna. c) Ha egyszersmind ajánlatában kötelezi magát, hogy azon esetre, ha megnyerné a' szállítást, ennek tudta után azonnal ováspénzzé egészítendi ki a' letett bánatpénzt, ha pedig ezt tenni elmulasztaná, a-

3) Uradalmi jogok 's földek haszonbérletése.

A' esákovai királyi alapítványi uradalom reszerül közhírré tétetik; hogy f. e. Februarius 15kén, reggeli órákban, Csákován a' tisztartói íróteremben, tartandó nyilvános árvere alkalmával, a' fensőbbi jóváhagyás fentartása mellett, következő jogok és uradalmi földek fognak bérbe adatni: u.m.

- 1-ör A' Halászat Petrományba, Iklodán, Ujlukon, Unipon és Giládon.
2-or A' nadályserzés Csákován és Giládon.
3-or Egy contractualis házhely Csermán.
4-er Uradalmi földek es pedig:

Table with columns: szilvasok, malom földek, majorsági földek (szánthatók, legelőnek valók), kivágási földek. Rows list locations: Obádon, Petrományban, Zsebelyen, Oláh-Sztamorán, Iklodán, Unipon, Giládon.

A' berleni szándéklók elegendő bánatpénzzel ellátva ezemel illendően meghívatnak. Kelt. Csákován, Január 9ken 1842. a' esákovai kir. alapítványi uradalom tisztartósága által. Zák József, s. k. tisztartó.

láveti magát minden jogszerű bánásmódnak úgy mintha valóban lefizette volna az ovási pénzt, e' szerint annak kiegészítésére is kényszerítheteni fog minden törvényes módon. Ha az illy írásbani ajánlat meghaladja a' szóval kínáló követelését esekélyebbséggel, úgy az áresökktentés folytatattatik a' jelenlevő ajánlattevővel; ha pedig egyenlő az ajánlat, úgy a' szóbeli ajánlaté lesz az elsőség. Olly írásbani ajánlatnak ninesen helye, mellyben a' vállalkozó azt ajánlja, hogy bizonyos pCttel többet ad a' leg többet ígérőnél, mint a' legkevesbet kívánási szóval ígérő. A' többi szerződési föltételek 'sa' szállítandó tárgyak példányait az árverési napon mindenki láthatni fogja. A' es. kir. magyarországi katonai ménes-intézetű, Mezőhegyesen febr. 1én 1742. Boxberg alezredes.

1) HIRDETMÉNY. F. évi april 7kén délelőtti 9 órakor Mezőhegyesen 1843ra megkivántató 955 erdei öl bükk hasábfára áresökktentés fog tartatni. E' kemény fának jól kiszáradtnak kell lenni, 's a' szállításnak 1842. oet. végeig kell véghez menni, a' Máros innenső partján Pécskán. Ez áresökktentésre azerdőtulajdonosok 's egyéb vállalkozók azon meggyezéssel hivatalosak, hogy árverés előtt 40 p. f. bánatpénzt 'sa' szállítás megnyerése után 10 p. Cttnyi ováspénzt tartoznak lefizetni készpénzben. Minden szerződésre lépő tartozik magát alávetni a' Magyarországon divatozó föltételeknek. Ez árverésre írásban is elfogadhatnak ajánlatok, de csupán azon esetben: a) Ha az illy ajánlatok az árverés bezárta előtt érkeznek, 's ellátvák bánatpénzzel, vagy annak letételérüli bizonyítvánnyal. b) Ha az illető ajánló világosan kijelenti, hogy az árverési föltételektől semmi tekintetben eltérni nem szándékozik, sőt inkább úgy lekötelezi magát írásbani ajánlatával, mintha az árverési föltételek fölölvasásán jelen lett, 'sa' jegyzőkönyvet aláírta volna. c) Ha egyszersmind kötelezi magát ajánlatában, hogy azon esetre, ha leg többet ígérő maradna, erröli hivatalos tudósítás után a' bánatpénzt azonnal ováspénzzé egészítendi ki, ha pedig ezt tenni elmulasztaná, egészen úgy alá veti magát a' bírói bánásmódnak, mintha az ováspénzt letette, 's az áresökktentési tárgyat tettegát vette volna, egyszersmind az ováspénzlefizetésére törvényesen fogván kényszerítheteni. Ha az illy írásbani ajánlat kedvezőbb a' szóval tett legkedvezőbbnél, úgy az áresökktentés folytatattatik a' jelenlevő ajánlattevővel; ha pedig egyenlő az ajánlat, úgy a' szóbeli legkedvezőbbnél. Olly írásbani ajánlatnak ninesen helye, mellyben a' vállalkozó bizonyos pCttel kedvezőbb árt kínál a' szóbeli legkedvezőbbnél. Az áresökktentés egyéb föltételei helyszínen fognak közöltetni. A' magyarországi es. kir. ménesintézetű Mezőhegyesen, február 15ekén 1842. Boxberg alezredes.